

www.itu.int

www.euiipo.europa.eu

ИКОНОМИЧЕСКАТА СТОЙНОСТ НА НАРУШЕНИЯТА НА ПИС В СЕКТОРА НА СМАРТФОНИТЕ

Февруари 2017 г.

ИКОНОМИЧЕСКАТА СТОЙНОСТ НА НАРУШЕНИЯТА НА ПИС В СЕКТОРА НА СМАРТФОНИТЕ

ЕКИП НА EUIPO ПО ПРОЕКТА

Nathan Wajzman, главен икономист

Carolina Arias Burgos, икономист

БЛАГОДАРНОСТИ

Авторите искат да благодарят на членовете на Работната група по икономика и статистика на Обсерваторията, които предоставиха полезни коментари относно докладите в тази поредица и използваната методология. Ценна помощ беше получена от бюро „Развитие на далекосъобщенията“ (БРД) на Международния съюз по далекосъобщения (МСД), по-конкретно от отдел „Регулаторна и пазарна среда“ (РПС) и отдел „Данни и статистика в областта на ИКТ“ (ДСОИКТ). Освен това форумът „Мобилни и безжични комуникации“ (ФМБК) предостави информация относно пазара на смартфони в ЕС.

Съдържание

1. Предговор _____	04
2. Резюме _____	06
2.1. Методология и данни _____	06
2.2. Основни констатации _____	06
2.3. Неикономически последици от фалшифицираните смартфони _____	11

1. ПРЕДГОВОР

ИКОНОМИЧЕСКАТА СТОЙНОСТ НА НАРУШЕНИЯТА НА ПИС В СЕКТОРА НА СМАРТФОНИТЕ

Европейската обсерватория за нарушенията на правата на интелектуална собственост („Обсерваторията“) бе създадена с оглед да бъдат разбрани по-добре ролята на интелектуалната собственост и негативните последици от нарушенията на правата на интелектуалната собственост (ПИС). През 2012 г. тя бе прехвърлена от Комисията към EUIPO с Регламент (ЕС) № 386/2012.

Международният съюз по далекосъобщения (МСД) е специализираната агенция на Организацията на обединените нации за информационни и комуникационни технологии (ИКТ), чиито отговорности включват, наред с друго, разпределянето на глобалния радиочестотен спектър и на орбитите за спътници, разработването на технически стандарти, осигуряващи безпроблемна взаимосвързаност между мрежите и технологиите, и усилия за подобряване на достъпа до ИКТ за общностите с недостатъчно обслужване в целия свят. Целта е ползите от съвременните далекосъобщителни технологии да достигнат до хората навсякъде по света по ефикасен, безопасен и лесен начин и на приемливи цени.

В изследване, проведено в сътрудничество с Европейското патентно ведомство¹, EUIPO, действайки посредством Обсерваторията, определи, че приблизително 42 % от общата икономическа дейност и 28 % от цялата заетост в ЕС са генерирани пряко от отрасли с интензивно използване на ПИС, като други 10 % от работните места в ЕС са резултат от закупуване от отраслите с интензивно използване на ПИС на стоки и услуги, предоставяни от други отрасли.

В друго изследване² бяха сравнени икономическите резултати на европейските предприятия, притежаващи ПИС, с тези, които нямат такива, и беше установено, че приходите за притежателите на ПИС, изчислено на служител, са средно с 28 % по-високи от приходите за тези, които не са притежатели, като този ефект е особено силно изразен за малките и средните предприятия (МСП). Въпреки че само 9 % от МСП притежават регистрирани ПИС, те имат с почти 32 % по-големи приходи на служител от непритежаващите такива права.

Възприятията и поведението на европейските граждани във връзка с интелектуалната собственост, фалшифицирането и пиратството³ също бяха обект на оценка като част от изследване за целия ЕС. То показва, че макар гражданите по принцип да признават ценността на ИС, в определени случаи са склонни да оправдават нарушенията на индивидуално равнище.

Обсерваторията се старее да допълни картината, като извършва оценка на икономическото въздействие на фалшифицирането и пиратството.

През 2016 г. EUIPO и МСД подписаха споразумение за сътрудничество относно публикуването на изследване на икономическото въздействие на нарушенията на правата на интелектуална собственост (ПИС) в смартфоните. Настоящият доклад е резултатът от това споразумение.

Това начинание е предизвикателство в методологичен аспект, тъй като има за цел да хвърли светлина върху явление, което поради своето естество не подлежи на пряко наблюдение. За да направи възможна количествената оценка на обхвата, мащабите и въздействието на нарушенията на ПИС, каквато е възложената ѝ

¹ „Intellectual Property Rights intensive industries and economic performance in the European Union“ („Отрасли с интензивно използване на права на интелектуална собственост и икономически резултати в Европейския съюз“), EUIPO/ЕПВ, октомври 2016 г.

² „Intellectual property rights and firm performance in Europe: an economic analysis“ („Правата върху интелектуална собственост и резултатите на фирмите в Европа: икономически анализ“), юни 2015 г.

³ „European citizens and intellectual property: perception, awareness and behaviour“ („Европейските граждани и интелектуалната собственост: възприятие, осведоменост и поведение“), ноември 2013 г., актуализиран доклад за 2017 г. (предстоящо публикуване).

задача, Обсерваторията разработи поетапен подход за оценка на негативното въздействие на фалшифицирането и неговите последици за законните предприятия, правителства и потребители, и в крайна сметка за обществото като цяло.

Подбрани бяха няколко отрасли с интензивно използване на ПИС, за които е известно или се счита, че продуктите им са предмет на фалшифициране. В по-ранни проучвания бяха изследвани следните сектори: козметика и лична хигиена, облекло, обувни изделия и аксесоари; спортни стоки; играчки и игри; бижутерия и часовници; ръчни чанти и багаж; музикални записи; спиртни напитки и вина; лекарства; и пестициди.

В публикуваните досега секторни изследвания е оценено въздействието на фалшифицираните стоки върху пазара на ЕС. Настоящото единадесето изследване, обхващащо сектора на смартфоните, е публикувано в сътрудничество с МСД — агенция на ООН с глобална насоченост. Поради това, независимо че използва методология, подобна на използваната в по-ранните секторни изследвания, то не се ограничава до държавите от ЕС. Поради необходимостта от включване на по-широк кръг държави и поради особения характер на сектора беше необходимо използването на различни източници на данни и внасянето на корекции в методологията.

2. РЕЗЮМЕ

ИКОНОМИЧЕСКАТА СТОЙНОСТ НА НАРУШЕНИЯТА НА ПИС В СЕКТОРА НА СМАРТФОНИТЕ

2.1. Методология и данни

Изследването има за цел да оцени мащабите на икономическото въздействие на фалшифицирането в законния сектор. Отправната точка на този анализ е броят на смартфоните, продадени в 86 държави, основаващ се на данни за покупките от потребители в местата за продажба. Оценка на очакваните продажби се основават на новите свързвания на смартфони и очаквани замени на устройства. След това, чрез статистически методи, е анализирана разликата между очакваните и действителните продажби, оценени за всяка държава. Тази разлика може да се обясни отчасти със социално-икономически фактори, като БВП на глава от населението или цени на ширококоленовите мобилни услуги. Освен това са взети предвид фактори, свързани с фалшифицирането, като правната и регулаторната среда⁴.

Методологията е обяснена подробно в раздел 5.

2.2. Основни констатации

Счита се, че през 2015 г. от законния отрасъл в ЕС са били продадени 14 милиона смартфона по-малко, отколкото щяха да бъдат продадени, ако нямаше фалшифициране. Това означава около 4.2 млрд. евро загуби, дължащи се на наличието на фалшифицирани смартфони на пазара на ЕС, отговарящи на 8,3 % от продажбите на сектора.

В световен мащаб ефектът от фалшифицирането върху продажбите на смартфони се оценява на 184 милиона устройства, оценени на 45,3 млрд. евро или 12,9 % от всички продажби.

Оценките на регионално⁵ равнище на загубените продажби, изразени в проценти от продажбите и в евро, са показани в таблицата по-долу заедно с доверителните интервали.

⁴ В настоящото изследване е използван световният индикатор за държавно ръководство на Световната банка за управленска ефективност. Той отчита възприетията за качеството на обществените услуги, качеството на държавната администрация и степента на нейната независимост от политически натиск, качеството на формулиране и прилагане на политиките и надеждността на правителствената ангажираност с такива политики.

⁵ Държавите, включени във всеки регион, са показани в таблица 4.

ТАБЛИЦА 1: ЗАГУБЕНИ ПРОДАЖБИ ПОРАДИ ФАЛШИФИЦИРАНЕ НА СМАРТФОНИ ПО РЕГИОНИ И ДОВЕРИТЕЛНИ ИНТЕРВАЛИ (2015 Г.)

	Загубени продажби (млн. EUR)	Загуби (%)	Горна граница	Долна граница
Европейски съюз*	4.212,2	8,3%	9,1%	7,4%
Други европейски държави	1.207,0	12,9%	16,1%	9,7%
ОНД**	1.122,9	20,3%	25,0%	15,7%
Азиатско-тихоокеански регион***	7.166,6	11,8%	13,7%	10,0%
АСЕАН****	2.674,9	16,9%	19,3%	14,6%
Арабски държави	1.975,7	17,4%	20,2%	14,6%
Африка	1.024,9	21,3%	24,4%	18,2%
Латинска Америка	4.706,5	19,6%	22,9%	16,2%
Северна Америка	4.927,2	7,6%	9,9%	5,3%
Китай	16.335,8	15,6%	20,4%	10,9%
ОБЩО	45.353,8	12,9%	13,7%	12,0%

*ЕС-28 без Малта и България

**ОНД: Общност на независимите държави

***Азиатско-тихоокеанския регион без Китай и държавите от АСЕАН

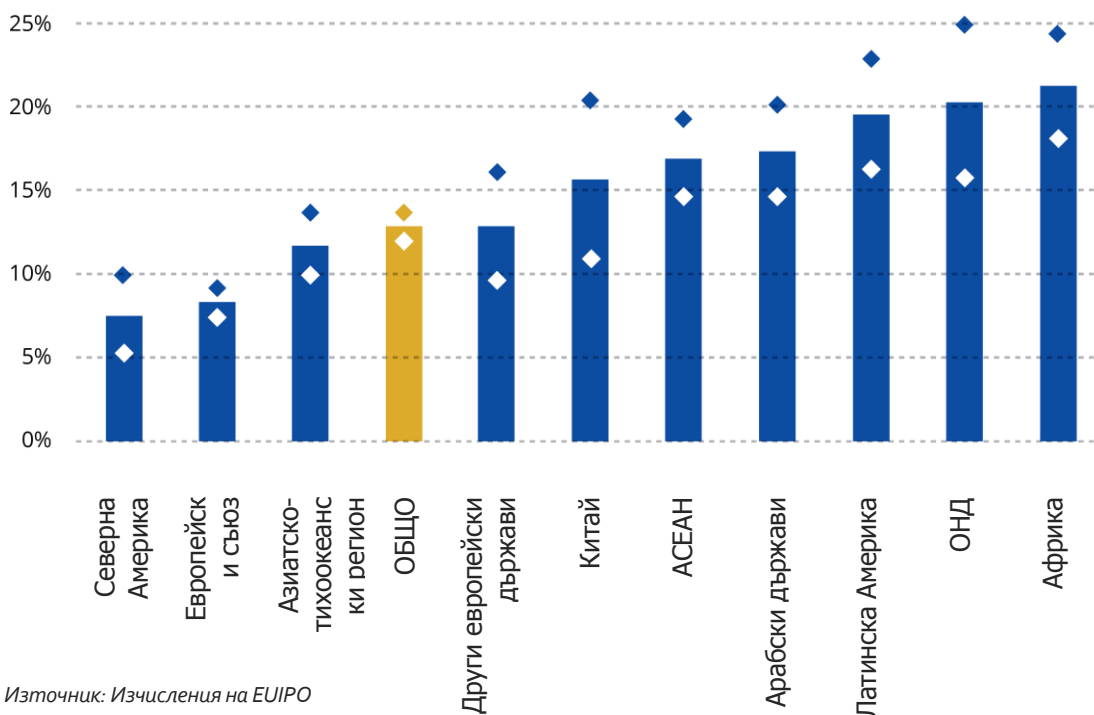
****АСЕАН: Асоциация на държавите от Югоизточна Азия

Източник: Изчисления на EUIPO

Получените оценки на загубени продажби, дължащи се на фалшифицирани смартфони във всеки регион, са показани в диаграмата по-долу. Стълбовете показват въздействието на фалшифицирането върху продажбите на законния сектор, изразени в проценти от продажбите, докато с ромб е означен доверителният интервал от 95 % на съответната оценка⁶.

⁶ Доверителният интервал от 95 % е статистическо изчисление, което означава, че има 95 % вероятност истинската числена стойност да е между горната и долната граница на този интервал. Например за ЕС като цяло оценката за процента на загубените продажби е 8,3 % с 95 % вероятност, че истинският процент е между 7,4 % и 9,1 %.

ДИАГРАМА 1: ЗАГУБЕНИ ПРОДАЖБИ ПОРАДИ ФАЛШИФИЦИРАНЕ НА СМАРТФОНИ ПО РЕГИОНИ (2015 Г.)

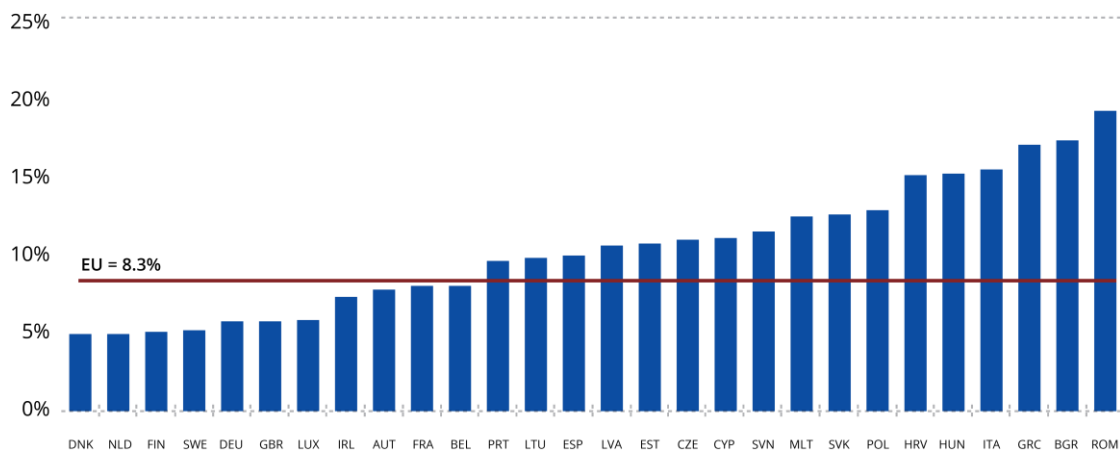

Източник: Изчисления на EUIPO

Загубените продажби в Китай възлизат на 36 % от загубените продажби в целия свят. Загубените продажби в абсолютно изражение в Северна и Латинска Америка са доста сходни, макар че в относително изражение загубите в Латинска Америка са почти три пъти по-големи. Северна Америка и ЕС са двата региона с най-малко относително въздействие на фалшифицирането върху продажбите — и в двата случая под 10 %.

От държавите — членки на ЕС, 11 са под средната стойност за ЕС от 8,3 %. Най-малко засегнатата от фалшифициране държава в относително изражение е Дания (4,9 %), а Румъния е най-силно засегната (19,1 %). В абсолютно изражение въздействието е най-голямо в Италия със загубени продажби поради фалшифициране, оценени на 885 млн. евро; следвана от Обединеното кралство с 660 млн. евро, Германия (564 млн. евро), Испания (386 млн. евро) и Франция (380 млн. евро). На петте най-големи държави — членки на ЕС, се падат 2,9 млрд. евро загуби поради фалшифициране — близо 70 % от всички загубени продажби в ЕС.

ДИАГРАМА 2: ЗАГУБЕНИ ПРОДАЖБИ ПОРАДИ ФАЛШИФИЦИРАНЕ НА СМАРТФОНИ В ДЪРЖАВИТЕ — ЧЛЕНКИ НА ЕС (2015 Г.)⁷

Източник: Изчисления на EUIPO

Оценки на загубените продажби в отделните държави, изразени в проценти от всички продажби, са показани в таблицата по-долу.

⁷ Навсякъде в настоящия доклад са използвани кодовете на държавите, приети от Международната организация по стандартизация (ISO). Вж.: http://wits.worldbank.org/wits/wits/witshelp/Content/Codes/Country_Codes.htm

ТАБЛИЦА 2: ЗАГУБЕНИ ПРОДАЖБИ ПОРАДИ ФАЛШИФИЦИРАНЕ НА СМАРТФОНИ В ДЪРЖАВИТЕ — ЧЛЕНКИ НА ЕС (2015 Г.)

Код	Държава	Загубени продажби (%)
AUT	АВСТРИЯ	7,7
BEL	БЕЛГИЯ	8,0
BGR	БЪЛГАРИЯ	17,2
CYP	КИПЪР	11,0
CZE	ЧЕШКА РЕПУБЛИКА	10,9
DEU	ГЕРМАНИЯ	5,7
DNK	ДАНИЯ	4,9
EST	ЕСТОНИЯ	10,6
GRC	ГЪРЦИЯ	16,9
ESP	ИСПАНИЯ	10,0
FIN	ФИНЛАНДИЯ	5,1
FRA	ФРАНЦИЯ	8,0
HRV	ХЪРВАТИЯ	15,0
HUN	УНГАРИЯ	15,1
IRL	ИРЛАНДИЯ	7,3
ITA	ИТАЛИЯ	15,4
LTU	ЛИТВА	9,8
LUX	ЛЮКСЕМБУРГ	5,8
LVA	ЛАТВИЯ	10,6
MLT	МАЛТА	12,4
NLD	НИДЕРЛАНДИЯ	5,0
POL	ПОЛША	12,8
PRT	ПОРТУГАЛИЯ	9,5
ROM	РУМЪНИЯ	19,1
SWE	ШВЕЦИЯ	5,2
SVK	СЛОВАШКА РЕПУБЛИКА	12,5
SVN	СЛОВЕНИЯ	11,5
GBR	ОБЕДИНЕНО КРАЛСТВО	5,7
ЕС	ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ	8,3

2.3. Неикономически въздействия от фалшифицирани смартфони

Акцентът в настоящия доклад е поставен върху икономическите последици от фалшифицираните смартфони. Има обаче редица други въздействия в области като здраве и безопасност, увреждане на околната среда, качество на мрежата, киберсигурност и неприкосновеност на личния живот. В неотдавнашен доклад на МСД са изтъкнати следните *неикономически* последици от фалшифицираните мобилни устройства⁸:

- понижаване на качеството на мобилните телекомуникационни услуги, влияещо по този начин върху опита на потребителите и предприятията;

- създаване на риск за безопасността на потребителите поради използване на дефектни или неподходящи компоненти или материали;

- повишаване на заплахите, свързани с киберсигурността;

- застрашаване на неприкосновеността на личния живот на потребителите;

- нарушаване на сигурността на цифровите трансакции;

- причиняване на вреди на финансово най-уязвимите потребители, като не се предоставят гаранции на потребителите и се нарушават по други начини изискванията на законодателството за защита на потребителите;

- създаване на рискове за околната среда и здравето на потребителите поради използване на опасни вещества при производството на тези устройства.

Много от тези въздействия са особено сериозни в региони като Африка, където много потребители разчитат на своите смартфони в още по-голяма степен, отколкото потребителите в Европа или Северна Америка. Често пъти смартфонът е единственият начин за достъп до интернет и основният източник на банкови услуги (добре известен пример е услугата за мобилно банкиране M-PESA в Кения). Всеки зловреден софтуер или друго нарушение на сигурността, което може да се намери във фалшифицираните устройства, води до сериозни последици в този контекст.

Поради лошия монтаж и използването на некачествени компоненти фалшифицираните продукти съдържат опасни вещества, които са забранени в много държави в съответствие с ограниченията за употреба на опасни вещества (RoHS) или от еквивалентно национално законодателство. Това излага на рискове както здравето и безопасността на потребителите, така и околната среда.

Независимо че неикономическите въздействия, изложени в този подраздел, са извън обхвата на настоящия доклад, очевидно те имат съществено значение за обществото и трябва да се отчитат, когато се разглежда явлението фалшифицирани смартфони.

⁸ „Counterfeit ICT equipment“ („Фалшифицирано ИКТ оборудване“), технически доклад на МСД, декември 2015 г.

Avenida de Europa, 4,
E-03008 - Alicante
Spain

ИКОНОМИЧЕСКАТА СТОЙНОСТ НА НАРУШЕНИЯТА НА ПИС В СЕКТОРА НА СМАРТФОНИТЕ

